

PROGRAMA:
CREAREA ȘI ALEGEREA PROGRAMEI DE STABILIZARE ÎN CREDINȚĂ

I. INTRODUCERE

a. Adaptarea și schimbarea:

A *schimba* înseamnă „a modifica, a **transforma**, a-și modifica atitudinea, comportarea, aspectul, firea, conduita“ etc. (Dexonline)

A (te) *adapta* înseamnă a (te) **transforma** pentru a corespunde anumitor cerințe; a face să se potrivească, a (se) acomoda, deprinde, obișnui. (Dexonline)

Adaptarea se referă la capacitatea unui organism sau a unui sistem de a se ajusta la un mediu în schimbare și de a supraviețui în acest mediu. Este un proces de ajustare a comportamentului, gândirii sau structurii organismului **pentru a se potrivi cu mediul înconjurător**.

Schimbarea se referă la o transformare a unei stări, a unei condiții sau a unei situații dintr-o formă în alta. Scopul schimbării poate fi de a îmbunătăți o situație, de a atinge un obiectiv sau de a adapta o situație la noi circumstanțe.

Astfel, adaptarea se concentrează pe ajustarea la mediu, în timp ce schimbarea se concentrează pe transformarea situației curente într-una mai favorabilă.

În general, adaptarea este considerată un proces mai pasiv, în timp ce schimbarea este considerată un proces mai activ și intenționat.

b. Problema: inima omului ca sediu al voinței de a se raporta la voia lui Dumnezeu și la Cuvântul Lui

„...căci toate neamurile sunt necircumcise și toată **Casa lui Israel are inima necircumcisă**“ (Ieremia 9:26)

„**Inima lui Faraon s-a împietrit**, astfel că el nu i-a ascultat pe cei doi, după cum zisese Domnul” (Exod 7:13)

„**Inima este mai înșelătoare** decât toate lucrurile și este fără vindecare. Cine poate să o cunoască?” (Ieremia 17:9)

„Căci dinăuntru, **din inima omului**, ies gândurile rele, curviile, furturile, crimele...” (Marcu 7:21)

c. Consecințele și scenariul de dorit:

„Însă Domnul i-a zis: «Nu te uita la înfățișarea sau la înălțimea staturii lui, pentru că **I-am respins**, căci Domnul nu se uită la ceea ce se uită omul. Omul se uită la înfățișare, pe când **Domnul se uită la inimă**»” (1 Samuel 16:7)

„Acum însă **domnia ta nu va mai dăinui**. Domnul Și-a găsit **un om după inima Lui** și l-a rânduit să fie conducătorul poporului Său. Și aceasta **fiindcă nu ai ascultat de porunca Domnului**” (1 Samuel 13:14)

„Dacă veți împlini poruncile pe care eu vi le dau astăzi, iubindu-L pe Domnul, Dumnezeul vostru, slujindu-l **din toată inima și din tot sufletul...**” (Deuteronom 10:12)

d. Soluția: schimbarea și curățirea continuă a inimii

„Adu-ți aminte de fiecare drum pe care Domnul, Dumnezeul tău, te-a condus prin pustie în timpul acestor patruzeci de ani, ca să te smerească, să te încerce și **să cunoască ce este în inima ta și să vadă dacă vei păzi poruncile Lui sau nu**” (Deuteronom 8:2)

„**Curățește-ți inima de rău**, Ierusalime, ca să fii izbăvit! Până când vei păstra **gânduri nelegiuite în inima ta?**” (Ieremia 4:14)

„Le voi da o **inimă neîmpărțită** și voi pune în ei **un duh nou**. Voi scoate **inima de piatră** din trupul lor și le voi da o **inimă de carne...**” (Ezechiel 11:19)

„**Strâng cuvintele Tale în inima mea**, ca să nu păcătuiesc împotriva Ta” (Psalm 119:11)

e. O strategie biblică practică a schimbării

Ca să mă pot schimba sau ca să pot fi schimbat, trebuie să
mă smeresc înaintea lui Dumnezeu (2 Cronici 32:25-26),
ascult îndemnul inimii și să Îl caut pe Dumnezeu (Psalmul 27:8),
mă apropiu de Dumnezeu (Iacov 4:8, Ieremia 29:13),
mă aplec spre înțelepciunea divină și să mă tem de El, (Deuteronom 10:20, Psalmul 111:10),
Îl iubesc pe Dumnezeu (Psalmul 18:1) din toată inima mea (Deuteronom 6:5, Ieremia 24:7),
iau decizia să mă întorc la Dumnezeu și să nu mai păcătuiesc (Psalmii 17:3-5),
îmi răstignesc continuu firea (Galateni 5:24),
Îl caut continuu (Deuteronom 4:29),
îmi curăț inima de gânduri necurate și nelegiuite (Ieremia 4:14),
ascult de Dumnezeu și să împlinesc Cuvântul Lui (Iacov 1:19-25),
contemplu asupra slavei lui Dumnezeu (2 Corinteni 3:18),
apelez la Cel ce îmi poate schimba inima (Psalmul 139:23-24),
fiu deschis la șoapta și îndemnurile Duhului Sfânt,
îmi aduc trupul ca jertfă,
nu mă conformez acestui veac și să mă las transformat prin înnoirea gândirii
(Romani 12:1-2) împreună cu alții care caută fața Lui,
îmi însușesc calitățile noii identități (Coloseni 3:12),
mă întâlnesc regulat cu aleșii Domnului (Evrei 10:25),
împărtășesc cu alții (Psalmul 9:14) caracterul (Psalmul 71:24) și motivele de laudă la adresa Domnului,
îmbrățișez scopul Lui pentru mine și misiunea Lui (Matei 11:29), etc.

f. CONTEXTUL TRANSFORMĂRII ȘI ÎNVĂȚAREA TRANSFORMATOARE

i. Contextul transformării¹

Duhul Sfânt este agentul invizibil al transformării noastre (Ioan 3:5; Romani 8:10-13; Galateni 5:22-26);

Elementul central este **gândirea noastră**: după cum gândim așa trăim (Romani 12:2; Filipeni 2:5-11). Toți factorii implicați în modelarea noastră operează prin intermediul gândurilor noastre;

Importanța minții „Totuși, nu este suficient să știm ce ar trebui să fim. Trebuie să mergem mai departe și să ne focalizăm minea pe asta. Bătălia este aproape întotdeauna câștigată în minte. Prin reînnoirea minții noastre, caracterul și comportamentul nostru se transformă. Deci, Scriptura ne cheamă din nou și din nou la disciplina mentală în această privință” (John R.W. Stott).

Trupul lui Cristos este locul geometric al desfășurării puterii poporului lui Dumnezeu – darea de socoteală și încurajarea (1 Corinteni 12:24-27; Efeseni 4:16; Evrei 3:12-13)

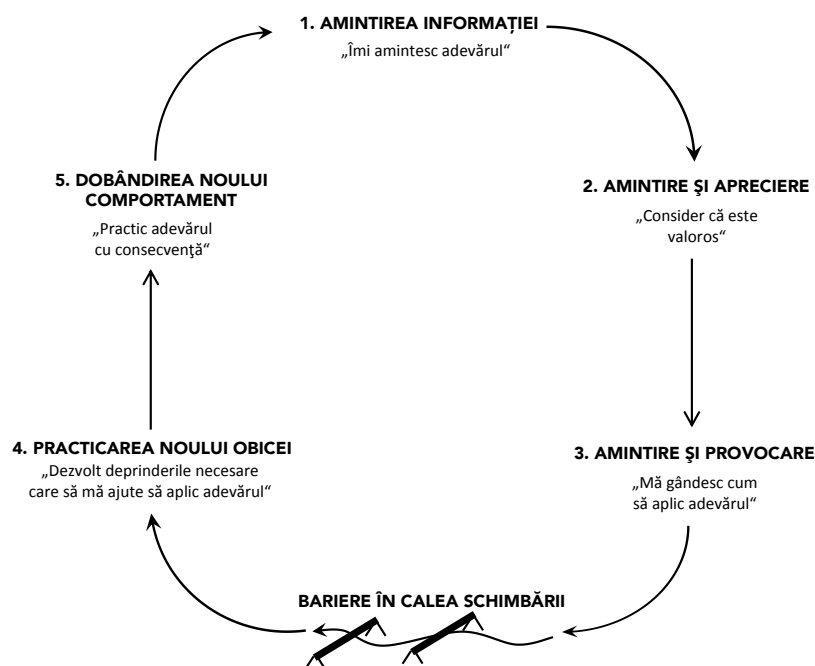
Alegerile pe care le facem în viața de fiecare zi și **disciplinele spirituale** pe care le cultivăm. Dacă biserica ne oferă dimensiunea comunitară a transformării, încercările ne oferă provocările zilnice pe care Dumnezeu le folosește pentru a lucra la caracterul nostru (Iacov 1:2-4; Romani 5:1-5). Pe lângă felul în care decidem să ne raportăm la problemele vieții de fiecare zi, ar trebui să ne alegem discipline spirituale care să ne ajute în formarea noastră spirituală (Coloseni 3:12-14).

¹ Adaptată după schema oferită de Dallas Willard în *The Divine Conspiracy*, Harper One, 2018, p. 347.

ii. Învățarea transformatoare

DIAGRAMA TRANSFORMĂRII

²⁵ Copyright 1979; Rev. 1999: Duane și Muriel Elmer. Nu se poate copia și folosi fără permisiunea scrisă autorului

g. Programa sau planul de implementare a schimbării în bine

Definiție

Curriculum, vine de la cuvântul latin care înseamnă „a alergera”, este „un anumit curs de studiu.”²

În sens larg, prin curriculum se înțelege ansamblul proceselor și al experiențelor educaționale prin care trece cineva, pe toată durata procesului de învățare.

În sens restrâns, curriculum desemnează ansamblul documentelor de tip reglator sau de altă natură, care servesc pentru consemnarea datelor esențiale

² Noah Webster, *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language*, ed. Jean L. McKechnie (U.S.: Collins World, 1978), p. 447.

privind procesele educative și experiențele de învățare oferite de către biserică ucenicilor.³

În ucenia creștină, programa principală este Biblia. Toate celelalte lucrări folosite în formarea spirituală ar trebui folosite pentru a explica, interpreta și oferi o perspectivă fidelă adevărilor care se găsesc în Cuvântul lui Dumnezeu.⁴

Caracteristicile unei programe bune⁵

- Este centrată în Dumnezeu
- Este sănătoasă din punct de vedere biblic
- Este bine scrisă
- Este clară și inteligibilă
- Accentuează aplicarea
- Este stimulative și provocatoare
- Încurajează discuțiile în grup

Stabilirea obiectivelor de creștere

Înainte de crearea sau alegerea unui curriculum este esențială stabilirea obiectivelor de creștere.

Un obiectiv de creștere este o declarație clară de intenție care surprinde cunoștințele, perspectiva, deprinderile și trăsăturile de caracter pe care ucenicul se străduiește să le dezvolte în viața sa sub îndrumarea și puterea Duhului Sfânt.⁶

Printre elementele componente ale unei programe, se vorbește despre:

Obiectivele cadru - obiective cu un grad ridicat de generalitate și complexitate, care sunt urmărite de-a lungul mai multor ani de studiu;

Obiectivele de referință - rezultatele așteptate ale învățării, urmărind progresul în formarea de capacități și acumularea de cunoștințe, de la un an de studiu la altul.

Exemplele de activități de învățare - modalități de organizare a activității la clasă.⁷

Obiectivele uceniei:

Așa cum am văzut atunci când am vorbit despre procesul și procedurile uceniei, ne vom axa pe urmărirea câtorva obiective cadru pe fiecare etapă a uceniei în parte, respectiv:

- Relația cu Dumnezeu
- Relația cu sinele
- Relația cu aproapele
- Relația cu familia
- Relația cu biserica
- Relația cu cei din lume

³ Matei Cerkez, *Managementul curriculum-ului*, curs, SNSPA, 2005-2005, p. 8.

⁴ John L. Musselman, *Classic Discipleship*, Atlanta, GA: The Jackson Institute 2002, revizuit, 2022, p. 5-1.

⁵ John Musselman, Webinar 4, European Leadership Forum, The "Disciple-Making Senior Leaders Network," 17 ianuarie 2023.

⁶ John Musselman, *Classic Discipleship*, p. 5-1

⁷ Matei Cerkez, *Managementul curriculum-ului*, curs, SNSPA, 2005-2005, p. 8.

Relația cu creația
Lupta spirituală

În cele ce urmează, ne vom opri la etapa **Consolidării** și vom diferenția obiectivele de referință, în baza obiectivelor cadru de mai sus.

II. INGREDIENTELE ESENȚIALE ALE UNEI PROGRAME BIBLICE

a. Filozofia biblică de viață și lucrare

Scopul existenței Bisericii este glorificarea lui Dumnezeu și lărgirea Împărăției Lui! (Romani 11:36, 14:11, Evrei 2:10).

Misiunea Bisericii este formarea de ucenici care să iubească, să gândească, să vorbească și să trăiască la fel ca Domnul Isus Cristos (Matei 28:18-20).

Strategia Bisericii este multiplicarea ucenicilor care formează ucenici, care formează ucenici... (2 Timotei 2:2).

Obiectivele strategice ale uceniei biblice sunt evanghelizarea celor pierduți, formarea (stabilizarea, maturizarea și echiparea) urmașilor lui Cristos, a oamenilor după inima lui Dumnezeu, în vederea trăirii vieții creștine echilibrate și a slujirii lui Dumnezeu (glorificarea Lui și lărgirea Împărăției Lui) în baza caracterului, chemării, pasiunii, înzestrării și competențelor lor.

Ucenicia, în sens restrâns sau stabilizarea în credință a credinciosului este procesul relațional desfășurat pe o perioadă limitată de timp între un slujitor matur, experimentat, al lui Cristos și una sau mai multe persoane aflate în faza incipientă a umblării lor cu Cristos sau care au dificultăți în ce privește umblarea cu Cristos în mod individual sau în grup mic. Acest proces non-formal și informal de verificare și corectare a premiselor, valorilor, convingerilor (în baza Cuvântului lui Dumnezeu și prin puterea Duhului Sfânt) și de dezvoltare a perspectivei, deprinderilor, practicilor și caracterului în baza unei programe biblice etapizate, are ca efect schimbarea continuă a fiecărui participant după chipul lui Cristos și pregătirea lui pentru viață și slujire

b. Adevărurile biblice

În urma efortului de înțelegere a problemei ființei umane, în baza unui studiu biblic înductiv, se pot articula câteva principii care trebuie să stea la baza uceniei biblice:

Nașterea din nou este crucială lansării cuiva în procesul uceniei creștine: Atât ucenicii care se implică într-o relație de ucenicie de la om la om sau într-un grup mic, cât și slujitorii maturi care ajută la formarea lor ca ucenici ai lui Cristos **trebuie să fie născuți din nou** (Ioan 3:7)

Ucenicia biblică trebuie practică în baza unei programe biblice: Este imperativ ca ucenicia biblică să aibă loc în baza unei **programe înrădăcinate în Scriptură**, (sănătoasă teologic și circumscrisă perspectivei antropologiei creștine asupra creației, neascultării, răscumpărării (1 Timotei 4:13), **informată de principiile și de cele mai eficiente practici educaționale** (Luca 16:8) și **de înțelepciunea acumulată timp de milenii a omului neregnerat** (Exod 18:13-27).

Tratând inima omului, procesul de ucenicie trebuie să pregătească ucenicii pentru a experimenta schimbarea holistică în bine: *Este esențial ca procesul de ucenicie să pregătească ucenicii pentru a trăi și comunica zilnic Evanghelia prin cuvânt și faptă, individual, în familie, în biserică și în comunitatea necreștină în care conviețuiesc, adresând inima omului (Ieremia 17:9) și urmărind schimbarea holistică în bine: trup, suflet și duh (1 Tesaloniceni 5:23).*

Expunerea la Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să aibă loc într-un proces transformator sub călăuzirea Duhului Sfânt: *Expunerea individuală eficientă la Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să aibă loc zilnic într-un proces inductiv, interactiv (în grup mic și în întreaga comunitate de ucenici a unei biserici locale), (Faptele apostolilor 17:11), experiențial, practic și transformator (Psalmul 119:9), într-un spirit de dependență față de Dumnezeu prin rugăciune, meditație (Psalmul 119:10) și sub călăuzirea Duhului Sfânt (Ioan 16:13)*

Interacțiunea cu Cuvântul lui Dumnezeu și cu alți credincioși trebuie să urmărească schimbarea inimii și a comportamentului ucenicilor: *Interacțiunea cu Cuvântul lui Dumnezeu și cu alți frați și surori trebuie să faciliteze, în primul rând, schimbarea inimii (Psalmul 139:23-24) și conformarea gândirii, presupuzițiilor, valorilor, convingerilor (Romani 12:1-2), caracterului, aptitudinilor, perspectivei și comportamentului ucenicilor la valorile, perspectiva și practicile Domnului Isus și ale apostolilor Lui (Matei 5:48).*

Ucenicul trebuie să își evalueze constant roadele interacțiunii cu Cuvântul lui Dumnezeu și să fie evaluat: *Este esențial ca ucenicul lui Isus să își evalueze roadele interacțiunii individuale, în grup mic, în plen și în vâltoarea vieții cu Cuvântul lui Dumnezeu prin prezența Duhului Sfânt (2 Corinteni 13:5), să fie evaluat de cei din jur printr-un feedback constructiv (Efeseni 4:15) și de slujitorul matur care facilitează formarea lui (Apocalipsa 3) în vederea implementării schimbărilor necesare la nivelul inimii, gândirii, perspectivei, caracterului și a comportamentului.*

Este important ca procesul de ucenicie să conțină o componentă dedicată stabilizării în credință: *Pe de o parte, este critic ca procesul de ucenicie sistematic inductiv, interactiv, experiențial și transformator să conțină o componentă limitată în timp și conținut, dedicată stabilizării în credință (Coloseni 2:7).*

Este important ca procesul de ucenicie să conțină și o componentă continuă de formare în contextul întregului plan al lui Dumnezeu: *Pe de altă parte, este important ca procesul de ucenicie să conțină o componentă dedicată formării continue (Evrei 6:1), pe tot parcursul vieții, care să permită implicarea urmașilor lui Isus să asimileze întregului plan al lui Dumnezeu. (Faptele Apostolilor 20:27).*

Este esențial ca procesul de ucenicie să fie inaugurat cu un legământ: *Procesul de ucenicie ar trebui să fie inaugurat cu un legământ făcut înaintea Domnului de către fiecare ucenic cu slujitorul matur care îi facilitează formarea și chiar de către slujitorii bisericii cu membrii bisericii (2 Cronici 15:12) care se devotază să îl ia pe Dumnezeu în serios, să își ia aproapele în serios și să nu se ia pe ei înșiși prea în serios (Mica 6:8).*

Procesul de ucenicie trebuie evaluat formativ și sumativ: *Nu în ultimul rând, procesul de ucenicie se cade a fi evaluat formativ și sumativ, în vederea implementării schimbărilor, în așa fel încât biserica lui Cristos să își îndeplinească menirea de a-L glorifica*

pe Dumnezeu și a lărgi Împărția Lui, ființând și misionând „ritmic, lejer, eficient și grațios” sub conducerea lui Isus Cristos (Efeseni 4:11-16).

c. Esențialele uceniciei⁸

- Pasul 1: Pocăința în vederea primii Evangheliei Împăratului
- Pasul 2: Deschiderea ochilor la domnia lui Cristos ca Mântuitor
- Pasul 3: Acordul pentru a fi instruit în lucrare cu Isus
- Pasul 4: Creșterea sub guvernarea liderilor
- Pasul 5: Înlocuirea valorilor pământești cu cele cerești
- Pasul 6: Separarea de lume și implicarea în Trupul lui Cristos
- Pasul 7: Creșterea ucenicilor într-o biserică matură

d. Devotamentele unei programe biblice⁹

O programă biblică

- consideră că revelația Specială a lui Dumnezeu este principala programă;
- promovează onoarea și gloria Dumnezeului triunic, fiind cristocentrică;
- evită legalismul și orientarea pe fapte concentrându-se pe harul lui Dumnezeu în vederea transformării vieții prin Cristos;
- susține că traseele lui Dumnezeu sunt pavate cu adevăr și duc inevitabil la viață, în timp ce căile contrare sunt înșelătoare și înșelăciuni care, în cele din urmă, duc la moarte;
- susține că, pe lângă Biblie, ar trebui citite și studiate, atât cărți vechi cât și noi;
- evită ceea ce C.S. Lewis numește „snobismul cronologic”, care susține în mod eronat că adevărurile descoperite în trecut, testate și dovedite în timp trebuie abandonate în favoarea celor mai noi tendințe, idei sau scriitori;
- admite că există mii de moduri prin care credincioșii din întreaga lume pot ajunge la maturitate în Cristos în cadrul propriilor lor biserici, culturi și grupuri lingvistice;
- recunoaște că nu există o programă unică, sau „cea mai bună” cu ajutorul căreia trebuie să fie formați ucenicii din toate națiunile sau grupurile etnolingvistice;
- acceptă învățăturile N.T. conform cărora toți credincioșii sunt chemați să devină maturi, reproducând mădulare ale trupului lui Cristos;
- avansează ideea că aplicarea Cuvântului în viața de zi cu zi este esențială;
- ține cont de programele individuale și nevoile personale;
- apelează la mințile și inimile celor care tânjesc după răspunsuri concrete despre Cuvântul lui Dumnezeu și credința creștină;

⁸ Carl W. Wilson, *With Christ in the School of Disciple Building*, Andragathia Books, 2012, Cap. 8, pp. 77-90.

⁹ Ibid.

- asumă nevoia de ucenicie corporativă (închinare, sacramente, predicare, predare, ieșiri, conferințe, podcasturi, lectură, consiliere, mass-media, coaching etc.), precum și ucenicie individuală;
- familiarizează fiecare persoană cu îndrumările și sugestiile utile pentru utilizarea programei de ucenicie alese.

BIBLIOGRAFIE:

- Biblia, Noua traducere în limba Română, *Holy Bible, New Romanian Translation* Copyright © Biblica, Inc.®, 2006.
- Cerkez, Matei. *Managementul curriculum-ului*, curs, SNSPA, 2005-2005.
- Community Bible Study, *Trăire creștină: Filimon, 1, 2, 3 Ioan, Iuda, Timișoara* 2022.
- Cornilescu, D. *Biblia, sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament; cu trimiteri*. Saline, Michigan: Romanian Bible Society, 2004.
- Lane, Timothy S. și Paul David Tripp. *Cum se schimbă oamenii*. Brașov, BIG Impact, 2022.
- Navigatorii, *Concepte transferabile: Lecții de siguranțe și trăire creștină*
- Musselman, John L. *Classic Discipleship*, Atlanta, GA: The Jackson Institute 2002, revised, 2022, 5-1.
- , John Bunian, *Călătoria pelerinului*, Atlanta, GA: The Jackson Institute, <https://tji.org/path-master.html> Accesat 21 mai, 2021.
- , A.B. Bruce, *Pregătirea celor doisprezece*
- , *Ucenicie Clasică*
- , *Duhul Sfânt și darurile Lui*
- , Webinar 4, European Leadership Forum, The "Disciple-Making Senior Leaders Network," 17 ianuarie 2023.
- Paul, Gelu. Creionarea unei perspective biblice asupra schimbării în bine, BIG 5.2.1. Reload. Brașov, BIG Impact, 2022.
- Sire, W. James. *The Discipleship of the Mind*. IVP Books, Downers Grove, ILL, 1990.
- Willard, Dallas. *The Divine Conspiracy*, Harper One, 2018.
- Wilson, Carl W. *With Christ in the School of Disciple Building*, Andragathia Books, 2012, Cap. 8, pp. 77-90.